దుష్యంతచరితము.

(దసరా కీర్తనలు)

అవ్వారి వెంకటకోటయ్య గారిచే వ్రాయబడి

బెజవాడ వాణీముద్రాక్షరశాలయందు
బి. కే. స్వామిచే ముద్రింపఁబడియె.
1914.

మొదటికూర్పు 500 ప్రతులు.

శ్రీమత్సర దేవ తాయైనమః

దుష్యంత చరితము

1 రాజమాళియా, దుష్యంతుండను, రాజుచరిత వినుడీ
భువిపై। సౌజన్యంబునమనుడీ
సుయశో। రాజితగతిఁగనుడీ
భూజనులియ్యది, పూజితముగవినఁ దేజము సుఖమొందుఁ
తాపై। మోజనుఁబెంపొందుఁ॥

2 కలఁడొక రాజ, త్యలఘుగుణాఢ్యుఁడు, బలిమత్యంతుఁడు జగతిన్
చాలన్। విలసిలెశుభగుణఫణితిన్
మేలా। సుకృతమొసంగెడినీతిన్
ఇలఁ బైఁ బాలన, సలుపుచుఁ బ్రజలకుఁ, దలిదండ్రులు దానై
మిగులన్। బొలుపులనిడువాఁడై ॥

3 భూరమణుండత, డొకనాఁడెంచెను, వారనికుతుకంబొప్పన్
భువిలో। వారలు పౌరులు సెప్పన్
సారో। దారులు మంత్రులునొప్పన్
ఘోరాటవులన్, గ్రూరమృగంబుల, ధీరతమై వేటాడన్
ప్రజలన్। బ్రోచెడు వేడుకతోడన్॥

4 అంతటమృగయులు, వెంబడిరా న, త్యంతశూరుఁడతఁడున్
అటవీ। ప్రాంతములందుననపుడున్

గలయా। వింతమృగంబులనుగడున్
పంతముఁజోనసి, యొంతయుఁద్రిప్పియ నంతంబగుకడిమిన్
జంపెన్। స్వాంతముకీడనమిన్॥

5 చెదరినసింగము, లదరినగజములు, మదమడగినశరభములున్
మఱియున్। బ్రదరహతములగువృకముల్
కత్తిన్। దూఁదిఁగాంచినబెబ్బులులున్
చదిసియుఁజెల్లా, చెదరై పోయియుఁ, బొదలదూరు లేడుల్
కలుగన్। బదిలమయ్యెఁగారడవుల్॥

6 మానవనాథుడు, ధీరుడుదూరపుఁ, గానలకటుచనియెన్
తనయా। నేనలకందకమఱియున్
జనుచున్। మానితపోవనిఁగనియెన్
జానగుతరువులు, [illegible] మనుగంధము, మానసమలరించెన్

వహాని। స్థానమొ! (్నియొంచెన్ ॥

7 సింగంబులతో, సంగతిమనుమా, తంగకిశోరములోలయన్
శోడే। శృంగని మేకలుదనియన్
భోగీం। ద్రుంగని నకులము ముటియన్
పొంగుచుశార్దూ, లాంగనపెంచంజె, లంగెడుహరిణములున్
రాజీం, ద్రుంగడునలరించెన్ ॥

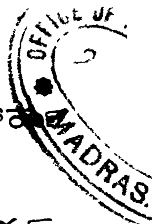
8 అట్టితపోవన, మందునవినయం, బుట్టిపడెడువేషమునన్
ఆరా। పట్టిసొచ్చెమోదమునన్
లోలో। నట్టెమెచ్చెశాంతమునన్
మెట్టలుమెల్లనం, గదలించుచునా, దిట్టడతండటుపోవన్
వనింబొడ। కట్టెరావమాకేవన్ ॥

9 తేనియలొలెక్కెడి, చానలపల్కులు, జానుగ! ..విందై

ధరణీ। జానికివినఁబడెపొందై
అపుడే। మానసభవునకు సందై
సూనశరంబులఁ, బూనియెదిర్చెను, మానవపతిమనమందున్
బారిననుl మానసుబలముగఁ బొందెన్ ॥

10 అంగజుశరమున, నంగనయొకరితె, శృంగారంబుగనిచటన్
చెలులున్। బొంగారెడుతిపుటన్
కనకం। పుం గలశంబులనెదుటన్
రంగుగసీరము, లంగొని తీవల, కుంగడువడిఁబో[illegible]
బెడగా। సంగతిమనెఁబలుచాయన్ ॥

11 ఈమానినినిన్, జూచినయంతనె, నామానసమందున్
మోహం। బీమెయిఁ బెంపొందన్
తపసుల। వామాక్షినిఁబొందన్

గానించుటకదు, కల్మషమగుఁగద. యేమోకొపారవుడర్
దాసగుల్ ప్రేమించనివాడర్॥

12 క్షత్రతనూభవ, మైయుండినచో. ధాత్రీనాథుడనేనుర్
శ్యామా, గాత్రలక్షణముఁజూడర్
అన్య। క్షేత్రముగాదాయెర్
ఆత్రమదేలగు, నిచ్చుటనీనృపు, పుత్రినిఁబొడ్లాడర్
మరుడుర్। జైత్రతఁదొల్కాడర్॥

13 కావునదగ్గరి, కన్నెలచిన్నెల, భావంబెక్కఁగఁ గాంతుర్
ముగ్గా। భావినిపలుకాలింతుర్
అంతర్। భావమ్మునుగుతిఁంతుర్
ఏవంశంబునఁ, బుట్టుకకల్గెనొ, యీవిధముననిందుర్
ఏలాకా। ఆవాసము కనుగొందుర్॥

14 అనిమనమున యోజనఁ జేయుచున, య్యనిమిష సముదున్నృపుండున్
వేవే । వనితలకడకునుఁ జనుదున్
నారా। మనుజపతినిఁ గనుగొనుచున్
ఘనలజ్జాభర, మునఁగను మొరగియు, మునియానతిస్మృతి రాగన్
త్వరతోఁ। జనియఘన్యముగొని రాగన్॥

15 అందముచందము, గలుగుశకుంతల, సౌందరి డెందముఁ గదియన్
దారా। జేంద్రుఁడుగాంచుచుఁ జెలియన్
లోనన్। సందియమొందుచుననియెన్
ఇందుముఖరో! నీకుం దలిదండ్రు ల, నందగువారలనోలిన్
మాకున్। విందుగఁ దెల్పఁగఁ బోలున్॥

16 వారిజనేత్ర శ, కుంతళలజ్జా, భారముమనమునుఁ గప్పన్
రాజున్। జేరిచూడ వెరపొప్పన్

కుంజం। బోరఁ జేసికొని చెప్పెన్
భూరమణా క, ణ్వునిపుత్రిక నే, వారుసోమతీర్థమునన్
నిష్ఠన్। జేరిరిపుడు నేమమునన్॥

17 ఆగమనార్హుల, శామీరలుని, పూగమహీజముజాడన్
తాంబూ। లీగుల్మంబులనీడన్
కాసా। రాగతవాయువుకూడన్
బాగుగనుండుడు, మాగురుడతిథుల, యాగమనమునకుఁ జాలన్
మదిలో। రాగిల్లెడి నే వేళన్॥

18 అనవుడు మనమునఁ, దనరుచు నృపుడా, వనజాననపల్కంగన్
మదిలో। ననుమానము హెచ్చంగన్
తరుణిన్ । గనుగోనలుసూడంగన్
మునివిందము క, ణ్వునివిజితేంద్రియు, డనియమ్మునికినివనిలో

గలరే?। తనయులు తనయులు నబలా॥

19 అననాయమయనె, మనుజేంద్రామ, జనకుడు కాడీమునియున్
బెంచెన్। జనవొప్పఁగఁ బ్రేముడియున్
నించెన్। దనతనయ నె నేననియున్
మును నొకమునినా, జననమునడిగిన, మునిపతి తానిటు తెలిపెన్
గాధే। యునితపమును వే చెరుపన్॥

20 మేనక యింద్రుని, యానతి బెడగా, మేనుపసిండినిఁ దెగడన్
కనులన్। మీనపోతములు పొగడన్
నడలన్। జానగు తళ్కే ర్పడఁగన్
మానిమానసముఁ, బూనికఁగొనగా, గానముఁ జేయుచునున్
రాగా। మానియుడాయుచునున్॥

21 మారుడు కోయని, యారువగాబ్బ్రం, దారకుల చ్చెరుపొందన్

వేవే। గఁ దమమెడదఁ జెందఁ
మేనా। వారిజముఖిఁ దాపొందఁ
వారలకుద్భవ, మైరాగిల్లని, వారిరువురువిడువఁ
శిశుతా। శ్రీరాజల్లెడిమగువఁ॥

22 నన్ను శకుంతము, లెన్నియొ పెంచగ, నున్న దానిముని తెచ్చెఁ
శోభా। భ్యున్న తులకులో మెచ్చెఁ
బెంచఁ। గన్న నసతులకు నిచ్చెఁ
చిన్న నాటఁగో, లెన్ని జముగ నే, నెన్ను దుఁదంఁడ్రిగఁగణ్వఁ
రాజా। విన్న దానసీజాడఁ॥

23 అంతరంగమా, చింతిల్లకుమిక, చింతదీరెనీక నుచుఁ
భూపుం। డెంతయు మోదముగ నుచుఁ
కన్యఁ। జెంతకుఁ బిల్చియలరుచుఁ

దంతియాన! లే, మావినల్లుకొనె, వింతతీవయిదియెదియో
చూడఁ। స్వాంతమలరెగతమెదియో॥

24 తుమ్మెదలిమ్ముల, పాటలుపాడుచు, గ్రమ్మితీవపూఁబోండ్లఁ
పూదే। నెమ్మార్దవ్యద్గతిఁగ్రోలఁ
చూపుల్। సమ్మతించెనటుచూడఁ
కొమ్మ! యన్మరుని, యుమ్మరపుందిన, మమ్మకోయిలలుకూయఁ
చిలుకల్। దిమ్ముగనఆచెడిననియెఁ॥

25 చదువరియగున, మృదవతియర్థము, మదిచేఉుగుటచే రసముల్
లోలో। గదురగహావాదికముల్
వేవే। బెదఁగుచుండ నెమ్మనముల్
గదియఁజేసియ, మృదనుడుపుప్ప, ప్రదరములదయతనేసెఁ
వారిఁ। దుదిఁదంపతులుగఁజేసెఁ॥

26 వనితా! నీకడు, పునఁబుట్టినపు, త్రునినీమో ముకొంటికర్
సప్తాం। బునిధ్రప్రావృతధరకర్
సప్రమా। ట్టునుగాఁజేయుదుఁదుదకర్
నినునాకణ్వాని, పనుపువడసితో, ప్రాణినిరామఅువకెదర్
దగవా। రినిఁబంపెదఁజనెదర్ ॥

27 అనిపసివినేఁగ, ణ్వానివలనంగల, పెనుభయమునమదిగలగర్
పేనా। జనములుతనతో రాగర్
నూనా। స్తృనిబలమదివెనులాగర్
జనపతిరాజ్యా, బునఁగలచింతల, దినము లుగడచుటచేతర్
చేతం। బునఁదామఅచెనువనితర్ ॥

28 ఇటుఁగణ్వాండు, త్కటకాహ్లాదసం, ఘుశితశకుంతలఁగనియెర్
సప్రమా। ట్పటుతేజంబనివినియెర్

కార్యం। బ క్షేముదమనియెన్
చటులపరాక్రముఁ, బటుబాహాబలు. నటుమానంబులుమించన్
సతితా। నటవీస్థలిసుతుగాంచెన్॥

29 పుట్టినయానృపు, పట్టితనంతన, పట్టిఁయాడ్చుసింగములన్
దాన్తై। కొట్టుచుండు బెబ్బులులన్
చేతన్। నెట్టఁబోవుశైలములన్
అట్టిట్టనరా, నట్టిపరాక్రమ, ముట్టిపడఁగఁదిరుగాడున్
కరులున్। గిట్టగఁగఁబోరాడున్॥

30 సర్వదమనుడని, సర్వవేత్తలా, సంయములెల్లరు బిల్వన్
సఖులై। యుర్వీసురసుతులెల్లన్
నృపతా। నిర్వాహకుఁదనుఁగొల్వన్
గర్వంబునఁదిరు, గంగనేఁగణ్వాడ, ఖర్వబలునివానిన్

దుష్యం। తోర్వీనాయకసుతునిన్॥

31 పురవరములలోఁ, బాలుపొందగఁదగు, తరుణమువీనికివచ్చెన్
గానన్। దరుణిశకుంతలతోడన్
వీనిన్। నరవరుకడకికఁ జేర్తున్
స్థిరమతిమునియిటు, పొరిఁదలచియున। బ్బురమగువేడుకతోడన్
పుత్రీ। విరహాముతాపముగాడన్॥

32 తనశిష్యులతోఁ, దనయనుఁబంపుచు, మునితనమనమసియాడన్
రాజేం। ద్రునితోఁ జెపుడీజాడన్
తపమే। ధనమగుమునులకుఁజూడన్
తనయున్నతకుల, మునుబందుగులెఱు, గనియీకన్నియఁ బుత్రిన్
మదిలో। గనికొనుమనుడీవనితన్॥

33 అనిసంతతసుఖ, మునునారాయణు, డనుపుగనిచ్చుతమ। యున్

దేహంబునుఁ బోషించుతరవియున్
ప్రాణంబునుఁ గాపాడుతవిధియున్
అనుకూలంబగు, ఘనదాంపత్యము, మనమారెడుసిరులున్
శివులే పొనరించుదురనియెన్॥

34 అంతశకుంతల, యెంతయుఁగుతుకము, చింతయుసమముగ బెరుగన్
అటవీ ప్రాంతముశోభలుతఱుగన్
వసుధా కాంతునిపజ్జకునఱిగన్
స్వాంతముఁదనుపుచుఁ, జెంతెసుతుండ, త్యంతముదముఁ జేయంగన్
తాదుష్యంతుఁడుమదిడాయంగన్॥

35 నగరముడగ్గరు, మగువకుమదిలో, వగపగుదుశ్శకునంబుల్
తోడ్తో నగపడెఁ దనకుతుకంబుల్
రాజే మిగఁ జేయునో మోసంబుల్

మగువలకేమె, ట్లుగవచ్చినను౯, మగవారలుధన్యుల్
నన్నే। మిగఁజూతురొయన్యుల్॥

36 అనితలపోయుచుఁ, బితృశిష్యులతో౯, జనియాదుష్యంతునికి౯
తనరా। కనుఁదెలిపినయాకలికి౯
తారా। జనుమతింపకయె పలికె౯
మునులటమునిక, న్యనువరియించితి, ననుచువచించెదరౌరా
నేనా। వనులనెఱుగనౌరౌరా॥

37 పుత్రుఁడుగల్గిన, పొలతుకయటనే, ధాత్రీనాధునిజాయ౯
నాకీ। పాత్రుఁడువనివరుఁడాయె౯
గాన౯। మిత్రతవచ్చితిడాయ౯
శత్రుత్వమున౯, సందర్శింపక, మైత్రి౯గొనుమనుఁ
అనిసం। ధాతృత్వముఁగోనెడ్॥

38 ఆమాటలువిని, యామునితనయులు, భామినికన్నియుఁజెప్పెన్
నుగిలో। బ్రామినదుఃఖము త్రిప్పెన్
ప్రాణ। స్వామియెదుటఁబడిచెప్పెన్
భామామణియుం, గామించినన, త్లెమను జేశుకు నొప్పెన్
ఎకురై। శ్యామయు గురుతులు సెప్పెన్॥

39 వన్నెలుచిన్నెలు, దళుకొత్తగఁదా, నెన్నిగతులఁజెప్పినను
దైవం। బున్నతినోర్చనికతనన్
తానా। మన్నెకాపుబల్ ప్రతినన్
వన్నెలాడిఁగొన, నెన్నకపోయెను, పున్నియపుంగసియయ్యెన్
బుద్ధిన్। గ్రన్ననసంశయమయ్యెన్॥

40 విధదూరుచున, మ్మధురాధరసం, శ్లధవేణీభరయగుచున్
నానా। గ్రధితశుభాంగుళియగుచున్

లోలా। వ్యాప్తమః సంగీతములుచున్
మధితాంధకారణిశినా, శిథిలముగానుది, సుధంగాలోచనరావముశ్లోక్
స్వేచ్ఛా। బుధులిస్సి! యనంద్రోద్దోక్॥

41 ఆకసమునందున, నాకారంభ్రా, వాకొంక మదయించెన్
రాజా। నీకళత్రమనుగునంచున్
కానన్। నీకనదించిలినచున్
నీకొనుసుసులు, నాకాచంద్రదస, మాకృతియుతడంచున్
ఏకిమా। పాకరశిలివిలించెన్॥

42 అంచలుపినగా, సందియమెంతయు, గ్రంథుకొననియట్టుల్
వినుచా। కంపముగాలోగుట్టల్
చెలిపెన్। కీంచనగలోకులకట్టల్
బృందారకులగా, బృందమునిచ్చే, కొంచమునచుచున్నపుడంచెన్

బుధులా। నందపడుచునుతియించఁగ॥

43 అంతశకుంతల, పత్నిగఁగాని దు, ష్యంతమహీపతియొసఁగఁ
శౌర్యా। క్రాంతధరిత్రీతపోసఁగ
హయమే। ధాంతయాజిన్మెయొసఁగ
సంతతదానము, లంతస్సృధ్ధుల, కంతయునై రాగ్యమునఁ
తాపస। చింతలవనులకుఁజనియెఁ॥

44 శాకుంతలుఁడా, భరతుఁడుదాన, ప్రో బలాస్యతిసెలఁగ
జగముల్। వేకఁపింపఁగమోలఁగఁ
వసుధా। శ్రీకరగుణములుకలిగఁ
ప్రాకటకీర్తిని, ధాకాంత్యుజ్వల, మైకకుబాగణమొల్లఁ
సామ్రా। జ్యాకలనమ్ముగఁజెలఁగఁ॥

45 భరతుఁడుసన్గుణా, భరితుఁడుసాహత, దురితుఁడువిలసద్వృశుఁడై

శౌర్యా। దరసాహసబంధురుఁడై
నిత్యా। చరితాధ్వరముదితుఁడై
సురలోకనసుక, సురుచిరవంశము, ధరపై వెలయించెఁ
భూమిఁ। గురుతుఁగ బాలించెఁ॥

46 భాసురశృంగపు, రీసంవాసుఁడు, దాసరథకుఁడుహరియుఁ
ప్రాపై। దోసముఁ బాపునుసిరియుఁ
నిరతో। ద్భాసితకీర్తియుఁగదియుఁ
భాసిలునిత్యో, ల్లాసవిలాసము, లీసచ్చరితమువిన్నఁ
ధర్మం। బాసమొయిఁగనుగొన్నఁ॥

సమాప్తము.

10388